

شیوه نامه های آزمایشگاه های معتمد

مدیریت

بهداشت، ایمنی و محیط زیست

به نام خدا

شیوه‌نامه‌های آزمایشگاه‌های معتمد

۱۳۹۱

تهران: خیابان طالقانی - شماره ۳۷۸ تلفن ۶۶۴۹۱۳۱۱ مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست

عنوان: شیوه‌نامه‌های آزمایشگاه‌های معتمد

تهیه کننده: مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست شرکت ملی پالایش و پخش

ناشر: انتشارات روابط عمومی شرکت ملی پالایش و پخش

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

فهرست عناوین

پیشگفتار.....	
مقدمه.....	۱
شیوه‌نامه داخلی کمیته آزمایشگاه‌های معتمد.....	۲
شیوه‌نامه شرایط عمومی صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه آزمایشگاه‌های معتمد.....	۵
شیوه‌نامه تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد.....	۱۵
رویه کنترل آزمایشگاه‌های معتمد.....	۱۷
شیوه‌نامه انضباطی آزمایشگاه‌های معتمد.....	۲۰
شیوه‌نامه تنبیهات مترتب بر تخلفات آزمایشگاه‌های معتمد.....	۲۴
شیوه‌نامه تشویقات آزمایشگاه‌های معتمد.....	۲۶
شیوه‌نامه نحوه انتخاب آزمایشگاه‌های معتمد برتر و برگزیده.....	۲۷
عنوان: تعرفه پیشنهادی پایش آلودگی محیط زیست.....	۳۱
دستورالعمل‌ها، روش‌ها و تجهیزات پیشنهادی به منظور اندازه‌گیری آلاینده‌های زیست محیطی.....	۳۲
شیوه‌نامه نصب و راه‌اندازی سیستم‌های پایش لحظه‌ای بر روی منابع آلاینده محیط زیست.....	۳۳
شیوه‌نامه تعیین پارامترهای مشمول خوداظهاری در پایش آلودگی.....	۳۵
منابع.....	۳۷

پیشگفتار:

محیط زیست، جلوه‌ای است از پهن‌دشت جهان آفرینش که خداوند سبحان آن را با قدرت شگرف و لایزال خود ساخته و پرداخته است. با توجه به رویارویی بشر امروزی با چالش‌های متعدد زیست‌محیطی از جمله آلودگی منابع آب، خاک، هوا، پدیده گرم شدن زمین، تخریب لایه اوزون و... و همچنین مطابق با اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از محیط زیست یک وظیفه عمومی تلقی می‌شود؛ به این معنی که کلیه افراد حقیقی و حقوقی موظف به حفظ محیط زیست هستند.

مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE) شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی در جهت ارتقای فرهنگ محیط زیست، اقدام به انتشار مجموعه کتابچه‌های زیست‌محیطی با هدف آموزش مطالب علمی کاربردی و در عین حال ساده و روان در مقوله محیط زیست نموده است. این مجموعه بی‌شک خالی از اشکالات فنی و نگارشی نیست. لذا مدیریت HSE از خوانندگان گرامی خواهشمند است نقطه نظرات و پیشنهادهای سازنده خود را در راستای غنای مطالب و ترویج فرهنگ عمومی زیست‌محیطی به این مدیریت منعکس نمایند.

پاییز ۱۳۹۰

مقدمه

مجموعه پیش رو خلاصه‌ای از شیوه‌نامه‌های آزمایشگاه‌های معتمد^۱ مشتمل بر: شرایط عمومی احراز صلاحیت صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه آزمایشگاه‌های معتمد، نحوه تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد، رویه کنترل، شیوه نامه انضباطی، نحوه برخورد با تخلفات، معیارهای تشویق و یا انتخاب آزمایشگاه معتمد برتر، تعرفه ارائه خدمات آزمایشگاهی و سایر شیوه‌نامه‌های مرتبط با آزمایشگاه‌های معتمد می‌باشد که در اردیبهشت ۹۰ توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و تنظیم گردیده است. این کتابچه با هدف آشنایی اجمالی با آخرین ویرایش شیوه نامه مذکور تهیه و تدوین گردیده است. لازم به توضیح است کلیه جداول و فرم‌ها در دستورالعمل یاد شده وجود دارد و در این جا از تکرار آن اجتناب شده است.

شماره شیوه‌نامه: ۰۰-۱-۲

عنوان: شیوه‌نامه داخلی کمیته آزمایشگاه‌های معتمد

هدف تشکیل کمیته

هدف از تشکیل کمیته آزمایشگاه‌های معتمد هم‌اندیشی و بهره‌گیری از نکته‌نظرات افراد صاحب‌نظر در انجام امور تخصصی از جمله امور مهم در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اتخاذ سیاست‌ها و راهکارهای دقیق و صحیح جهت نیل به اهداف مورد نظر می‌باشد. با این هدف جلب مشارکت بخش خصوصی و عوامل اجرایی (ادارات کل) به‌همراه نمایندگان و مدیران دفاتر تخصصی سازمان در دستور کار قرار گرفت و ساختارهای لازم و وظایف محوله برای آن منظور گردید که به شرح زیر توضیح داده می‌شود.

ماده ۱: ساختار کمیته:

- ۱-۱- کمیته دارای گروه کاری بنام کارگروه کارشناسی جهت بررسی و تدوین کارشناسی موضوعات می‌باشد.
- ۱-۲- ریاست کارگروه کارشناسی آزمایشگاه‌های معتمد با مدیر کل دفتر پایش و دبیری آن با معاونت دفتر می‌باشد.
- اعضای کارگروه کارشناسی:
 - مسئولان بخشهای تخصصی دفتر پایش
 - نمایندگان دفاتر حوزه معاونت محیط زیست انسانی
 - نمایندگان ادارات کل حفاظت محیط زیست مناطق ده‌گانه کشور (تهران، اصفهان، خوزستان، مازندران، آذربایجان شرقی، خراسان رضوی، کرمانشاه، فارس، کرمان و هرمزگان)
 - نماینده دفتر امور حقوقی سازمان
 - نمایندگان انجمن صنفی آزمایشگاه‌های معتمد (۳ نفر متخصص در گروه‌های تخصصی هوا و صدا، فیزیک و شیمیایی، بیولوژی و بیوتکنولوژی)

- نمایندگان دفاتر بررسی آلودگی‌های دریایی و تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی بر حسب مورد و بنا به تشخیص ریاست کارگروه کارشناسی
 - نماینده دفتر امور محیط زیست وزارت صنایع و معادن
 - ۱-۲- ریاست کمیته با قائم مقام ریاست سازمان و معاونت محیط زیست انسانی می‌باشد.
 - ۱-۳- دبیرخانه کمیته در دفتر پایش می‌باشد.
 - ۱-۴- دبیری کمیته بعهدہ مدیرکل دفتر پایش می‌باشد.
 - ۱-۵- اعضای کمیته شامل:
 - قائم مقام ریاست سازمان و معاونت محیط زیست انسانی (رئیس کمیته)
 - مدیر کل دفتر پایش (دبیر و نائب رئیس کمیته)
 - مدیران کل دفاتر حوزه معاونت محیط زیست انسانی (ارزیابی اثرات زیست محیطی، بررسی آلودگی هوا، بررسی آلودگی آب و خاک)
 - مدیران کل حفاظت محیط زیست استانهای تهران، اصفهان و خوزستان
 - رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی آزمایشگاه‌های معتمد
 - مدیران کل دفاتر ستادی بررسی آلودگی‌های دریایی و تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی بر حسب مورد بنا به صلاحدید دبیر کمیته
 - مدیران کل حفاظت محیط زیست استان‌ها بر حسب مورد
 - مدیر کل دفتر امور محیط زیست وزارت صنایع و معادن
- تبصره:** کمیته با حضور ۲/۳ اعضا تشکیل و تصمیمات آن با اکثریت آرا رسمیت خواهد یافت.

ماده ۲: زمان برگزاری جلسات:

جلسات کمیته و کارگروه کارشناسی آزمایشگاه‌های معتمد ماهانه یکبار برگزار می‌گردد.

ماده ۳: شرح وظایف کمیته

بررسی و تصویب کلیه موارد نظیر ضوابط، مقررات، دستورالعمل‌ها، آئین‌نامه‌ها و نیز صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه‌ها و سایر موضوعات مرتبط با آزمایشگاه‌های معتمد و همین‌طور طرح خوداظهاری در پایش آلودگی از وظایف کمیته می‌باشد.

ماده ۴: فرایند بررسی و تصویب موضوعات

۴-۱- درخواست صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه آزمایشگاه‌های معتمد از سوی متقاضی به اداره کل ارائه و پس از بررسی کارشناسی در استان (در قالب فرم‌های ارائه شده) نتایج به دفتر پایش ارسال و پس از بررسی توسط کارشناس اقدام کننده به کارگروه کارشناسی ارجاع و پس از تایید در کارگروه، جهت تصویب به کمیته آزمایشگاه‌های معتمد ارجاع خواهد گردید.

۴-۲- در ارتباط با آئین‌نامه و دستورالعمل‌ها و رویه‌های مرتبط با آزمایشگاه‌های معتمد موضوع در دفتر پایش بررسی و پس از تهیه پیش‌نویس اولیه جهت جمع‌بندی به کارگروه کارشناسی ارجاع و در نهایت برای تصویب به کمیته آزمایشگاه‌های معتمد ارسال خواهد شد.

ماده ۵: تایید گواهینامه آزمایشگاه معتمد

گواهینامه آزمایشگاه‌های معتمد بر اساس پارامترهای تایید شده مندرج در صورتجلسه تنظیمی که به امضاء رئیس و دبیر کمیته رسیده و ممهور به مهر معاونت محیط زیست انسانی و دفتر پایش فراگیر خواهد شد، صادر می‌گردد.

شماره شیوه‌نامه: ۲-۲-۰۰

عنوان: شرایط عمومی صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه آزمایشگاه معتمد سازمان

این شیوه‌نامه، در خصوص روند اجرایی صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه در ۱۰ ماده تهیه گردیده است.

ماده ۱- تاریخچه

در راستای اجرای مصوبه شورایی عالی اداری مبنی بر واگذاری امور غیر حاکمیتی دولت، دستورالعمل آزمایشگاه‌های معتمد مصوب مورخ ۱۳۷۹/۸/۱۸ شورای معاونین سازمان باستناد ماده ۱۹۲ قانون برنامه پنجم توسعه، بازنگری و به تصویب کمیته ملی آزمایشگاه معتمد رسیده است.

ماده ۲- شرایط احراز گواهینامه

متقاضی آزمایشگاه معتمد در بخش‌های دولتی و غیر دولتی جهت دریافت گواهینامه باید دارای شرایط عمومی و فنی به شرح زیر باشد:

۲-۱) فضای آزمایشگاهی

۲-۱-۱) مساحت لازم مجموعاً برای بخش‌های مختلف آزمایشگاهی ۷۵ مترمربع (به طور متوسط) می‌باشد که این میزان پس از بازدید کارشناسی اداره کل و یا دفتر پایش با توجه به نوع فعالیت، تعداد پارامترهای قابل سنجش و بخش‌های مورد تقاضا تا حداقل ۴۰ مترمربع قابل تغییر می‌باشد. به استثناء موارد خاص که از طریق کمیته آزمایشگاه معتمد مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار خواهد گرفت.

۲-۱-۲) فضای آزمایشگاهی باید دارای استانداردهای مورد تایید سازمان در خصوص شرایط آزمایشگاه با توجه به نوع فعالیت باشد، از جمله شرایط خاص محیطی، سکوبندی، هود و سیستم تهویه، اتصالات، شرایط مناسب کف و دیوار،

میز کار و غیره

۲-۲) نیروی متخصص

۲-۲-۱) هر متقاضی آزمایشگاه معتمد ملزم به معرفی افراد متخصص به عنوان مدیر و یا مدیران فنی، افراد فنی الزامی و سایر افراد، مطابق با شیوه‌نامه تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد می‌باشد.

۲-۳) مدیریت

۲-۳-۱) ارائه اساسنامه شرکت و روزنامه رسمی ثبت شرکت (کپی برابر با اصل) به همراه معرفی نامه صاحبان امضاء مجاز، برای آزمایشگاه‌های معتمد خصوصی الزامی می‌باشد.

۲-۳-۲) ترجیحاً موضوع پایش آلاینده‌های زیست محیطی در اساسنامه آزمایشگاه‌های معتمد خصوصی ذکر گردد.

۲-۳-۳) در مورد آزمایشگاه‌های معتمد خصوصی مدیریت آزمایشگاه متقاضی موظف است کلیه برگه‌های اساسنامه، فرم‌ها و مدارک ارسالی را امضاء و مهمور به مهر نماید.

۲-۴) مدارک فنی

۲-۴-۱) معرفی و در صورت لزوم ارائه استانداردهای مورد نیاز، دستورالعمل‌های لازم برای انجام هر آزمایش و کاتالوگ تجهیزات در صورت لزوم به زبان انگلیسی ضروری می‌باشد.

۲-۴-۲) دستورالعمل‌های مورد استفاده حتما باید بر اساس استانداردهای مصوب داخلی یا بین‌المللی تهیه و تدوین گردد.

۲-۴-۳) هر گونه تغییر و اصلاح در روش‌های نمونه برداری، آزمون، تجهیزات آزمایشگاهی، کارکنان و موارد مشابه که قبلاً مورد تایید سازمان قرار گرفته است باید به اطلاع اداره کل و دفتر پایش برسد.

۲-۵ تجهیزات مورد نیاز

- ۲-۵-۱) بسته به نوع پارامتر قابل سنجش و روش مورد تایید برای هر آزمایش، تجهیزات، دستگاه‌ها و مواد مورد نیاز آن باید معرفی گردد.
- ۲-۵-۲) برخی از تجهیزات مورد استفاده با توجه به نظر دفتر پایش باید طی فاصله زمانی مشخص، کالیبره شده و گواهی کالیبراسیون مربوطه جهت صدور و یا تمدید گواهی‌نامه آزمایشگاه معتمد ارسال گردد.
- ۲-۵-۳) در مورد آزمایشگاه‌های معتمد خصوصی، فاکتور خرید همراه با ذکر مدل و شماره سریال دستگاه‌ها باید ارسال گردد. در صورت درخواست اداره کل یا دفتر پایش باید کاتالوگ و دستورالعمل کار با دستگاه نیز ارسال گردد.

۲-۶ دقت و صحت آزمایش‌ها

- ۲-۶-۱) لازم است به منظور بررسی روند آزمایش‌ها و نتایج آن‌ها، مقایسه بین آزمایشگاهی با نظارت کارشناسان ادارات کل استان‌ها و یا کارشناسان دفتر پایش صورت پذیرد.
- ۲-۶-۲) مراحل سنجش و نحوه انجام آزمایش‌ها، صحت، دقت نتایج و کالیبره بودن دستگاه‌ها به انضمام مدارک مربوطه باید به تایید دفتر پایش برسد.

۲-۷ نمونه برداری

- نمونه برداری از آب، پساب، خاک و هوا جهت سنجش پارامترهای مختلف باید طبق ضوابط، روش‌ها و استانداردهای معرفی شده و مورد تایید سازمان انجام پذیرد.
- ۲-۸) ارائه کلیه مدارک مورد نظر باید به زبان فارسی و مستند باشد.
- ۲-۹) در خصوص مدارک و اسنادی که امکان تسلیم اصل آن‌ها مقدور نمی‌باشد بر حسب مورد ارائه تایید کپی برابر با اصل که در دفاتر اسناد رسمی ثبت گردیده باشد، ضروری است.

ماده ۳- اعتبار نتایج

نتایج اندازه‌گیری‌ها برای مدت حداکثر فاصله زمانی بین دو پایش متوالی خوداظهاری (حداکثر ۳ ماهه) که بر اساس ضوابط خوداظهاری در پایش تعیین می‌گردد، دارای اعتبار می‌باشد.

۳-۱) تمامی نتایج آزمایش‌ها به همراه کلیه اطلاعات مربوطه با امضاء تمامی افراد دخیل در آزمایشگاه و مدیریت آزمایشگاه بایستی با رعایت اصول امانتداری محفوظ مانده و فقط به اداره کل، دفتر پایش و درخواست‌کننده ارائه شود.

۳-۲) در صورت انقضای تاریخ اعتبار گواهینامه آزمایشگاه معتمد، نتایج آزمایشات انجام شده پس از آن، فاقد هرگونه اعتباری خواهد بود.

۳-۳) نتایج اندازه‌گیری‌های آزمایشگاه معتمد در صورت رعایت کلیه اصول اعلام شده، مورد تأیید سازمان می‌باشد، ولی آزمایشگاه معتمد مجاز به اعلام نظر در خصوص تطابق یا عدم تطابق نتایج با استانداردهای سازمان نخواهد بود.

ماده ۴- جرائم و تشویقات

تشخیص تخلفات آزمایشگاه معتمد، بر اساس شیوه‌نامه رویه نظارتی خواهد بود و در صورت مشاهده و احراز هرگونه تخلف، مطابق شیوه‌نامه انضباطی تصمیم‌گیری خواهد شد.

براساس گزارشات ارائه شده، بازدیدهای موردی، بررسی‌های صورت گرفته بر روی عملکرد سالانه آزمایشگاه‌های معتمد و مدیریت آنها، با پیشنهاد ادارات کل و تأیید دفتر پایش و با صلاحدید معاون محیط زیست انسانی، هرساله به بهترین آزمایشگاه‌ها لوح تقدیر و... اهداء خواهد شد.

ماده ۵- انعقاد قرارداد خوداظهاری

انعقاد قرارداد خوداظهاری بین آزمایشگاه معتمد و واحد باید مطابق با الگوی قرارداد تعیین شده توسط دفتر پایش انجام گیرد. (در صورت عقد قرارداد)

ماده ۶- الزامات

۶-۱) لیست آزمایشگاه‌های معتمد توسط دفتر پایش بعد از تشکیل هر کمیته حداکثر طی ۱۵ روز با اعمال آخرین اصلاحات در وب سایت سازمان قرار می‌گیرد.

۶-۲) سازمان مجاز به کاریابی برای آزمایشگاه معتمد نمی‌باشد.

۶-۳) محدوده فعالیت آزمایشگاه معتمد در سطح کل کشور می‌باشد.

۶-۴) هرگونه تغییر در آدرس، شماره تلفن، فعالیت‌های آزمایشگاه و موارد مشابه باید در اسرع وقت به دفتر پایش و اداره کل اعلام گردد تا در صورت لزوم نسبت به بررسی مجدد، بازدید، ممیزی و به روز رسانی در سایت اقدام لازم صورت گیرد.

۶-۵) در خصوص مورد ۴-۶ در بازدید مجدد از آزمایشگاه معتمد در صورتی که عدم شرایط احراز گواهینامه اثبات گردد، مطابق شیوه نامه انضباطی عمل خواهد شد.

۶-۶) کلیه گواهینامه‌های آزمایشگاه معتمد توسط سازمان ممهور به مهر و امضای معاونت محیط زیست انسانی و مدیر کل دفتر پایش فراگیر محیط زیست صادر، ارتقاء یا تمدید می‌گردد و در صورت عدم مشاهده هریک از موارد فوق، گواهینامه فاقد اعتبار و سازمان محق است در این زمینه برخورد قانونی لازم را به عمل آورد.

۶-۷) تعیین تعرفه‌های آزمایشگاه معتمد مطابق با شیوه نامه تعیین شده توسط سازمان اجرا می‌گردد.

۶-۸) تمام هزینه‌های احتمالی در طول مراحل صدور گواهینامه و بعد از آن به عهده متقاضی آزمایشگاه معتمد می‌باشد و سازمان در این خصوص تعهدی نخواهد داشت.

۶-۹) در صورتی که هم آزمایشگاه معتمد و هم آزمایشگاه سازمان واحدی را همزمان پایش نمایند، نتیجه گیری نهایی بر اساس نتایج آزمایشگاه سازمان خواهد بود.

۱۰-۶) کلیه صنایع و مراکز خدماتی، تولیدی اعم از دولتی و غیر دولتی از جمله بیمارستان‌ها، موسسات ارائه‌دهنده خدمات کشاورزی، خودروسازان، پالایشگاه‌ها و آزمایشگاه‌های واقع در شهرک‌های صنعتی می‌توانند نسبت به ارائه درخواست اخذ گواهینامه آزمایشگاه معتمد اقدام و طبق ضوابط مندرج در آیین نامه خود اظهاری در قالب طرح خود اظهاری عمل نمایند.

تبصره: آزمایشگاه‌های وزارتخانه‌های نفت، نیرو، علوم، صنایع و معادن، رفاه و تامین اجتماعی، کشور، بهداشت و درمان و غیره مجاز به پایش واحدهای تابعه و یا تحت پوشش خود در قالب طرح خود اظهاری نمی‌باشند که این مورد در گواهینامه آنها قید می‌شود و باید طبق ضوابط مندرج در آیین نامه خود اظهاری در قالب طرح خود اظهاری عمل نمایند.

۱۱-۶) در خصوص آزمون (تست) آزمایشگاه‌های متقاضی معتمد، در کلیه پارامترها، در سال فقط ۳ مرتبه، به ترتیب اولین بار ۴۵-۶۰ روز، دومین بار ۴ ماه و سومین بار ۶ ماه پس از عدم تایید نتایج حق شرکت در آزمون را دارند.

۱۲-۶) در خصوص آزمایشگاه‌های متقاضی معتمدی که توسط اداره کل استان‌ها بررسی و تایید شده‌اند، دفتر پایش می‌تواند به صورت موردی و بر اساس نظر کارشناسی بخش مربوطه مجددا اقدام به انجام بازدید و آزمون (تست) نماید.

۱۳-۶) برای تجهیزات آزمایشگاه‌های دولتی ذکر شماره سریال و شماره اموال و در خصوص تجهیزات آزمایشگاه‌های خصوصی ذکر شماره سریال آنها الزامی می‌باشد.

۱۴-۶) آزمایشگاه معتمد می‌تواند در خصوص پایش پارامترهایی که مجوز اندازه‌گیری آنها را ندارد طبق شیوه نامه انضباطی از خدمات سایر آزمایشگاه‌های معتمد برخوردار گردد.

۱۵-۶) ارائه نتایج آزمایشات در قالب تفاهم نامه دو آزمایشگاه معتمد کارفرما و همکار باید روی سربرگ هر آزمایشگاه به طور جداگانه و ممه‌ور به مهر و امضای مدیر شرکت مربوطه باشد.

۱۶-۶) در خصوص ارائه گزارش پایش صنایع در قالب طرح خود اظهاری، آزمایشگاه‌های معتمد موظفند نتایج پایش خود را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز بعد از نمونه برداری در فرم‌های ارائه شده توسط سازمان به اداره کل استان ارسال نمایند. همچنین آزمایشگاه‌های معتمد موظفند گزارش کامل پایش یکساله خود را به همراه نتایج مربوطه در قالب فرم‌های ارائه شده توسط سازمان به اداره کل استان و فایل گزارش مربوطه را هم به همراه نتایج مربوطه به دفتر پایش ارسال نمایند.

۱۷-۶) آزمایشگاه‌های معتمد موظفند حداقل یک پایش در زمینه طرح خود اظهاری در سال در عملکرد سالانه خود داشته باشند. در غیر اینصورت در سال اول اخطار و در سال بعد گواهینامه آنها ابطال می‌گردد.

۱۸-۶) رعایت کلیه موارد ذکر شده در شیوه‌نامه انضباطی توسط کلیه آزمایشگاه‌های معتمد دولتی و غیر دولتی الزامی می‌باشد.

۱۹-۶) در خصوص کنترل و نظارت آزمایشگاه‌های معتمد مطابق با رویه کنترل بر آزمایشگاه‌های معتمد اقدام می‌گردد.

ماده ۷- مراحل صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه

۱- ۷) اطلاع رسانی

دفتر پایش و ادارات کل در زمینه امورات مرتبط به شیوه‌های مختلف از جمله: درج آگهی در رسانه‌های گروهی، روزنامه‌های محلی، وب سایت، انتشار اطلاعاتیه و مکاتبات لازم اطلاع رسانی خواهند نمود. در این راستا همکاری و تعامل با واحدهای دولتی، دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی توصیه می‌شود.

۲- ۷) بررسی مقدماتی

درخواست کتبی آزمایشگاه متقاضی توسط اداره کل بررسی شده و فرم‌های اولیه و جداول مربوط به مدارک مورد نیاز به متقاضی اخذ گواهینامه آزمایشگاه معتمد ارائه خواهد شد.

۷-۲-۱) بررسی فرم‌های تکمیل شده همراه با مدرک ارائه شده توسط متقاضی و ارزیابی آنها جهت بازدید باید توسط کارشناسان اداره کل انجام پذیرد و به صورت موردی می‌تواند نیز توسط دفتر پایش مورد بررسی قرار گیرد.

۷-۲-۲) در صورت تأیید اداره کل، اصل درخواست منضم به رونوشت مدارک لازم مطابق با ماده ۲ شیوه‌نامه شرایط عمومی صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه آزمایشگاه معتمد همراه با نتایج آزمایش‌های ممیزی جهت انجام مراحل بعدی صدور گواهینامه به دفتر پایش ارسال خواهد شد. به علاوه در صورت صلاح‌دید، بازدید مجدد از آزمایشگاه متقاضی از سوی کارشناسان دفتر پایش صورت خواهد گرفت.

۷-۳) ممیزی

با توجه به بند ۷-۲-۲ پس از هماهنگی‌های بعمل آمده از سوی اداره کل و با نظارت دقیق، مقایسه بین آزمایشگاهی انجام و با هماهنگی دفتر پایش تایید نهایی صورت می‌پذیرد.

۷-۳-۱) انجام مقایسه بین آزمایشگاهی و بررسی دوره‌ای عملکرد توسط اداره کل و حسب مورد توسط دفتر پایش صورت خواهد پذیرفت.

۷-۳-۲) جهت کنترل و بررسی صحت و دقت روش و نتایج آزمون، کالیبره بودن دستگاه‌ها و موارد فنی دیگر، حداقل یک مورد مقایسه بین آزمایشگاهی برای هر پارامتر درخواستی مندرج در شرح خدمات متقاضی، بسته به نوع فعالیت آن انجام خواهد شد.

۷-۳-۳) اظهارنظر کارشناس واحد آزمایشگاه اداره کل و یا حسب مورد کارشناس دفتر پایش در زمینه تسلط کارشناس آزمایشگاه معتمد در زمینه‌های مرتبط با سنجش، به همراه تایید مدیر کل استان و مدیر کل دفتر پایش، ضروری است.

۷-۴) صدور گواهینامه

در صورت تایید توسط کارگروه کارشناسی آزمایشگاه معتمد، مطابق با موارد

۷-۲ و ۷-۳، موضوع در کمیته آزمایشگاه‌های معتمد مطرح، بررسی و در صورت تأیید نهایی نسبت به صدور گواهی‌نامه آزمایشگاه معتمد اقدام خواهد گردید.

۷-۴-۱) جلسات کارگروه کارشناسی به صورت دوره ای و بسته به تعداد پرونده‌ها در دفتر پایش تشکیل خواهد شد.
۷-۴-۲) مدت اعتبار گواهی‌نامه سه سال خواهد بود که در صورت صلاحدید کمیته مدت اعتبار قابل تغییر می‌باشد.

ماده ۸- ارائه گزارش عملکرد

در خصوص ارائه گزارش پایش واحدها در قالب طرح خود اظهاری، آزمایشگاه‌های معتمد موظفند نتایج پایش خود را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز بعد از اندازه گیری در قالب فرم‌های ارائه شده توسط سازمان به اداره کل استان ارسال نمایند. همچنین آزمایشگاه‌های معتمد موظفند گزارش کامل پایش سالانه خود را به همراه نتایج مربوطه در فرم‌های ارائه شده توسط سازمان به اداره کل استان و فایل گزارش را هم به همراه نتایج مربوطه به دفتر پایش ارسال نمایند.
۸-۱) در طول مدت اعتبار گواهی‌نامه ضروری است بررسی‌های دوره ای از عملکرد آزمایشگاه‌های معتمد توسط اداره کل و حسب مورد توسط دفتر پایش صورت پذیرد و نتایج جهت درج در پرونده به دفتر پایش منعکس گردد.
۸-۲) پایش‌های انجام شده توسط آزمایشگاه معتمد همکار جزء عملکرد همان آزمایشگاه محسوب می‌گردد.

۸-۳) رسیدگی به کلیه تخلفات و یا شکایات واصله در زمینه عملکرد آزمایشگاه معتمد بر اساس شیوه نامه انضباطی انجام خواهد پذیرفت و آزمایشگاه ملزم به تبعیت از مفاد این شیوه نامه می‌باشد.

ماده ۹- تمدید گواهی‌نامه

قبل از اتمام مهلت اعتبار گواهی‌نامه با بررسی عملکرد آزمایشگاه‌های معتمد

در سطح هر استان، مطابق ماده ۲ و تائیدیه اداره کل، تمدید گواهینامه آزمایشگاه معتمد از طریق سازمان صورت می‌پذیرد. جهت تمدید گواهینامه، متقاضی باید حداقل سه ماه قبل از پایان اعتبار گواهینامه، در خواست کتبی خود را به اداره کل اعلام نماید و اداره کل استان باید بعد از بررسی‌های لازم چهل و پنج روز قبل از پایان اعتبار گواهینامه، مدارک را به دفتر پایش ارسال و دفتر پایش حداکثر یک ماه پس از دریافت مدارک نظر خود را در خصوص تایید و یا عدم تایید تمدید گواهینامه به متقاضی اعلام نماید. در صورت عدم درخواست آزمایشگاه متقاضی جهت تمدید، نام آزمایشگاه معتمد از فهرست آزمایشگاه‌های معتمد سازمان حذف می‌گردد.

ماده ۱۰- ارتقاء گواهینامه

آزمایشگاه معتمد می‌تواند در صورت احراز شرایط لازم برای افزایش تعداد فاکتورهای قید شده در گواهینامه، مشابه مراحل صدور، در خواست و مدارک لازم را به اداره کل ارسال تا در خصوص ارتقاء گواهینامه اقدام گردد.

شماره شیوه‌نامه: ۰۰-۳-۲

عنوان: تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد

مقدمه: به منظور ساماندهی نحوه ارجاع پایش‌های خوداظهاری به آزمایشگاه‌های معتمد، کمیته آزمایشگاه‌های معتمد «شیوه‌نامه تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد» را به شرح زیر تصویب می‌نماید.

ماده ۱: مقررات این شیوه‌نامه برای تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمدی به کار می‌رود که برای انجام پایش‌های زیست‌محیطی مطابق با ضوابط خوداظهاری در پایش، از سازمان گواهی‌نامه دریافت می‌کنند. تعاریف و اصطلاحات این متن مطابق با مجموعه ضوابط خوداظهاری در پایش آلودگی می‌باشد.

ماده ۲: تعیین پایه آزمایشگاه‌های معتمد از سوی کمیته آزمایشگاه‌های معتمد صورت می‌گیرد.

ماده ۳: گروه‌های تخصصی مورد نظر در این شیوه‌نامه شامل گروه فیزی‌کوشیمیایی، گروه بیولوژی و بیوتکنولوژی، و گروه هوا و صدا است و کمیته آزمایشگاه‌های معتمد، آزمایشگاه‌های معتمد را در قالب ضوابط این شیوه‌نامه، در پایه‌های «چهار»، «سه»، «دو» و «یک» در هر گروه تخصصی تعیین صلاحیت می‌نماید.

ماده ۴: هر آزمایشگاهی که موفق به اخذ گواهی‌نامه گردد، در صورت عدم احراز پایه سه، به عنوان پایه چهار تلقی می‌گردد.

ماده ۵: کمیته آزمایشگاه‌های معتمد می‌تواند با توجه به تخلفات و یا تشویقات، نسبت به تغییر پایه آزمایشگاه معتمد مورد نظر، مطابق شیوه‌نامه‌های مرتبط تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۶: فهرست پایه هر یک از آزمایشگاه‌های معتمد در هر یک از گروه‌های تخصصی، به وسیله دفتر پایش و با همکاری ادارات کل تهیه و از طریق سایت سازمان منتشر می‌شود.

ماده ۷: آزمایشگاه معتمد باید در تمامی عوامل مؤثر، حداقل شرایط لازم را

برای بدست آوردن پایه مورد نظر احراز نموده باشد..

ماده ۸: وضعیت سابقه و تعداد نیروی انسانی متخصص جهت تعیین پایه در هر یک از گروه‌های تخصصی، بر اساس جدول ۲ تعیین می‌گردد. (جدول ۲ در دستورالعمل موجود است.)

تبصره یک: آزمایشگاه معتمد باید سمت و مشخصات کارکنان خود را به تفکیک مدیر فنی، افراد فنی الزامی و سایر افراد، در هریک از گروه‌های تخصصی معرفی نماید.

تبصره دو: دارا بودن تحصیلات تخصصی (حداقل کارشناسی) برای هریک از مدیر فنی و افراد فنی آزمایشگاه‌های معتمد الزامی است. آزمایشگاه معتمد می‌تواند از افراد دارای مدرک کاردانی به عنوان تکنیسین استفاده نماید.

تبصره سه: مدیر فنی هر یک از گروه‌های تخصصی، می‌تواند سمت مدیر فنی در سایر گروه‌ها را نیز به طور همزمان داشته باشد.

تبصره چهار: در خصوص سمت مدیر فنی آزمایشگاه، چنانچه فرد دارای مدرک دکتری باشد، ضریب اولویت ۲ نیز قابل پذیرش است.

تبصره پنج: در خصوص سمت افراد فنی الزامی و سایر افراد، در صورت احراز شرایط و امتیازات لازم، یک نفر می‌تواند در هر دو گروه تخصصی فیزیوشیمیایی و بیولوژی و بیوتکنولوژی قرار گیرد.

تبصره شش: در خصوص مدارک تحصیلی بالاتر از کارشناسی، به ازاء مدرک کارشناسی ارشد یکسال و به ازاء مدرک دکترا دو سال از سوابق کار مفید کاسته می‌شود.

تبصره هفت: فقط سوابق کار معتبر (از آزمایشگاه‌های معتمد، آزمایشگاه‌های سازمان، بخش‌های آزمایشگاهی مرتبط با محیط زیست کلیه ارگان‌ها، یا مراکز علمی - تحقیقاتی) مورد قبول می‌باشد.

تبصره هشت: آزمایشگاه معتمد موظف است در صورت خروج هر یک از کارکنان تخصصی، ضمن اطلاع مورد به اداره کل و دفتر پایش حداکثر ظرف یک ماه نسبت به جایگزینی کارکنان مشابه اقدام و موارد را اعلام نماید.

شماره شیوه نامه: ۲-۴-۰۰

عنوان: رویه کنترل آزمایشگاه‌های معتمد

۱- فضا، تجهیزات و مواد مصرفی:

- ۱-۱- کنترل صحت آدرس آزمایشگاه معتمد
- ۱-۲- کنترل تجهیزات معرفی شده در پرونده از نظر شماره سریال، گواهی کالیبراسیون با تاریخ معتبر و عمر مفید سنسورها در زمان بازدید
- ۱-۳- کنترل صحت کار تجهیزات
- ۱-۴- کنترل مواد و محلول‌های شیمیایی از نظر تاریخ مصرف، شرایط نگهداری و غیره
- ۱-۵- کنترل شرایط مناسب آزمایشگاه بر اساس شیوه نامه شرایط عمومی صدور، تمدید و ارتقاء گواهینامه

۲- کارکنان:

- ۲-۱- کنترل مدارک تحصیلی در ارتباط با نوع کار آزمایشگاهی و سابقه کار کارکنان با توجه به لیست موجود در پرونده در زمان بازدید
- ۲-۲- ارزیابی توانایی انجام کار با تجهیزات و بکارگیری روش‌های آزمون براساس استانداردهای مورد تایید کارکنان در زمان بازدید
- ۲-۳- کنترل تصادفی کارکنان به جهت انجام فعالیت‌ها در حوزه مشخص شده
- ۲-۴- عدم فعالیت مدیر عامل یک آزمایشگاه معتمد به عنوان مدیر عامل و یا عضو هیئت مدیره آزمایشگاه معتمد دیگر

۳- قرارداد:

- ۳-۱- کنترل عقد قرارداد بین آزمایشگاه معتمد و صنعت مجری خود اظهاری در صورت عقد قرارداد

- ۳-۲- کنترل رعایت مفاد قرارداد
- ۳-۳- کنترل گواهی‌نامه آزمایشگاه معتمد کارفرما و همکار در زمان عقد قرارداد و اجرای آن
- ۳-۴- کنترل معتبر بودن پارامترهای انتخابی و تطبیق آن با مفاد گواهی‌نامه
- ۳-۵- کنترل پارامترهای مورد سنجش توسط معتمد با توجه به نوع واحد

۴- نمونه برداری:

- ۴-۱- کنترل انجام نمونه برداری مورد تایید مراجع ذیصلاح
- ۴-۲- کنترل صلاحیت نمونه بردار از نظر نحوه نمونه برداری و تشخیص محل نمونه برداری
- ۴-۳- کنترل تجهیزات نمونه برداری
- ۴-۴- کنترل نحوه نگهداری و انتقال نمونه

۵- آنالیز:

- ۵-۱- کنترل از طریق انجام آزمون (تست) همزمان آزمایشگاه معتمد با ادارات کل در یک محل در خصوص گروه هوا و صدا
- ۵-۲- کنترل ترجیحا از طریق انجام آزمون (تست) نمونه‌های استاندارد توسط آزمایشگاه معتمد
- ۵-۳- کنترل از طریق انجام آنالیز نمونه‌های مجهول مشترک توسط آزمایشگاه معتمد و ادارات کل

۶- روش کار:

- ۶-۱- کنترل بکارگیری دستورالعمل‌های نمونه برداری و سنجش پارامترها در زمان بازدید
- ۶-۲- کنترل عملکرد آزمایشگاه معتمد بر اساس مستندات موجود

۷- گزارشات:

- ۷-۱ - کنترل اعلام برنامه پایش خوداظهاری ترجیحا ماهانه و الزاما حداقل ۱۰ روز قبل از نمونه برداری
- ۷-۲ - کنترل نتایج ارسالی به جهت اندازه گیری کلیه پارامترهای مورد نظر در دستورالعمل طرح خود اظهاری در واحد مورد پایش
- ۷-۳ - کنترل قراردادهای مابین آزمایشگاه معتمد با واحد مورد پایش از لحاظ مطابقت با رویه‌های مورد نظر سازمان در صورت عقد قرارداد
- ۷-۴ - کنترل گزارش خود اظهاری انجام شده توسط آزمایشگاه معتمد از لحاظ مطابقت با رویه‌های مورد نظر با فرم‌های ارائه شده توسط سازمان
- ۷-۵ - کنترل مفاد تفاهم نامه مابین آزمایشگاه کار فرما و همکار

شماره شیوه نامه: ۰۰-۵-۲

عنوان: شیوه نامه انضباطی آزمایشگاه‌های معتمد

عنوان:

شیوه نامه انضباطی توسط کارگروه کارشناسی آزمایشگاه‌های معتمد تهیه و پس از تصویب در کمیته آزمایشگاه‌های معتمد ابلاغ و حسن اجرای آن از طریق دفتر پایش و ادارات کل نظارت می‌گردد. بدیهی است عدم رعایت الزامات و مفاد این شیوه نامه تخلف تلقی گردیده و متناظر با نوع تخلف تنبیهات متناسب اعمال می‌گردد.

ماده ۱

الزامات اداری:

شامل موارد ذیل که لازم است توسط آزمایشگاه‌های معتمد به ادارات کل اعلام گردد.

- ۱- تغییر آدرس یا شماره تلفن
- ۲- تغییر کارکنان
- ۳- تغییر اساسنامه
- ۴- تغییر مدیرعامل یا نماینده تام‌الاختیار

ماده ۲

- الزامات نمونه برداری:

شامل موارد ذیل:

- ۱- لازم است حداقل ۱۰ روز قبل از انجام پایش، برنامه زمانی (ترجیحا ماهانه) از سوی آزمایشگاه معتمد به ادارات کل و دفتر پایش اعلام گردد.
- ۲- نمونه برداری از واحد یا واحدهای مورد نظر در بازده زمانی مقرر و بدون

اطلاع قبلی

- ۳- نمونه برداری توسط کارشناس نمونه بردار ذیصلاح معرفی شده از سوی آزمایشگاه معتمد
- ۴- انجام نمونه برداری از مکان مناسب و محلی که بیانگر شرایط واقعی انتشار و آلاینده‌گی و ترجیحاً طبق استانداردهای تعریف شده سازمان باشد.
- ۵- برداشت نمونه واقعی از واحد مورد پایش
- ۶- عدم برداشت نمونه رقیق شده از واحد مورد پایش
- ۷- عدم نمونه برداری هنگام اصلاح سیستم و یا توقف فرایند تولید
- ۸- رعایت شرایط استاندارد جهت انتقال نمونه برداشته شده از واحد مورد پایش به آزمایشگاه به منظور آنالیز
- ۹- طراحی و نصب سیستم‌های کنترلی واحدها و همچنین انجام پایش خوداظهاری همان سیستم در آن واحد
- ۱۰- رعایت پایش تصادفی و بدون هماهنگی قبلی با واحد

ماده ۳

الزامات تجهیزات و دستگاه‌ها:

- ۱- استفاده از تجهیزات معرفی شده توسط آزمایشگاه معتمد و تایید شده توسط سازمان
- ۲- استفاده از تجهیزات دارای گواهی‌نامه کالیبراسیون معتبر
- ۳- عدم استفاده از تجهیزاتی با سنسور و ملحقات دارای عمر منقضی شده

ماده ۴

الزامات قرار داد:

- ۱- رعایت فرمت قرار داد مورد تایید سازمان از سوی آزمایشگاه معتمد در صورت عقد قرارداد
- ۲- لزوم انجام پایش در قالب طرح خوداظهاری

ماده ۵

الزامات تهیه و ارسال گزارش‌های پایش در قالب طرح خوداظهاری:

- ۱- ارسال گزارش پایش به همراه نتایج حداکثر تا ۱۰ روز بعد از نمونه برداری به ادارات کل (استانی که واحد پایش شده در آن مستقر است) در قالب فرم‌های ارائه شده از سوی سازمان
- ۲- تطابق موارد مندرج در گزارش با شرایط واقعی اندازه‌گیری از واحد مورد پایش
- ۳- ارسال گزارش عملکرد سالیانه آزمایشگاه معتمد در قالب طرح خوداظهاری (مطابق با فرم‌های ارائه شده) به دفتر پایش و ادارات کل استان‌هایی که آزمایشگاه معتمد در آن مستقر است.
- ۴- عدم پایش در خصوص پارامترهایی که صلاحیت انجام آن در گواهینامه آزمایشگاه معتمد درج نشده است.

ماده ۶

الزامات تفاهم‌نامه:

- ۱- عقد قرارداد و یا تفاهم‌نامه با آزمایشگاه معتمد: آزمایشگاه‌هایی می‌توانند به عنوان کارفرما تفاهم‌نامه منعقد کنند که بتوانند حداقل ۷۰٪ کل حجم ریالی کار و ۵۱٪ فاکتورهای مورد پایش را خود انجام دهند.
- ۲- اعلام گزارش پایش واحد صنعتی با سربرگ و مهر و امضاء آزمایشگاه معتمد همکار
- ۳- رعایت مفاد شیوه‌نامه انضباطی توسط آزمایشگاه معتمد همکار
تبصره: مسئولیت هر گونه تخلف از سوی آزمایشگاه همکار و یا آزمایشگاه کارفرما به عهده طرفین می‌باشد.

ماده ۷

- تنبیهات:

- تنبیهات مترتب بر تخلفات انضباطی آزمایشگاه‌های معتمد حسب تشخیص به شرح ذیل اعمال می‌گردد:
- ۱- تذکر اول
 - ۲- تذکر دوم
 - ۳- اخطار اول
 - ۴- اخطار دوم
 - ۵- اخطار سوم
 - ۶- تعلیق (حداقل سه ماهه تا سقف اعتبار گواهینامه)
 - ۷- ابطال موقت (با ضرایب ۳ ماهه تا سقف ۷۰٪ مدت اعتبار باقیمانده گواهینامه)
 - ۸- ابطال بلند مدت (حداقل به مدت ۳ سال)
 - ۹- اعمال جرائم نقدی
 - ۱۰- اعمال سایر قوانین جاری موضوعه

ماده ۸

تشویقات:

در صورت اجرای دقیق و صحیح الزامات مندرج در این شیوه‌نامه، آزمایشگاه‌های معتمد حسب تشخیص و بر اساس شیوه‌نامه مربوطه مورد تشویق و تقدیر قرار خواهند گرفت.

شماره شیوه نامه: ۰۰-۶-۲

عنوان: تنبیهات مترتب بر تخلفات آزمایشگاه‌های معتمد

عنوان:

در راستای ایجاد اعتماد متقابل جهت بسط و توسعه فرهنگ خوداظهاری در پایش آلودگی و همچنین نظارت بر آزمایشگاه‌های معتمد، جلوگیری از تخلفات احتمالی و برخورد با تخلفات انجام شده بر اساس بند ۲ ماده ۷ شیوه نامه انضباطی، این شیوه نامه تهیه و تنبیهات مترتب بر تخلفات انضباطی آزمایشگاه‌های معتمد مشخص می‌گردد.

تعریف تخلف: هرگونه عدم رعایت ضوابط و شیوه نامه های ابلاغی از سوی سازمان در خصوص آزمایشگاه‌های معتمد و الزامات و مفاد شیوه نامه انضباطی تخلف تلقی می‌گردد.

برای اعمال جرائم مشتمل بر مجازات‌های قانونی، مطابق ماده ۳۰ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا و سایر قوانین مربوطه اقدام خواهد شد.
ماده یک: تنبیهات متناظر با هر تخلف به تفکیک در جدول موجود در دستورالعمل مشخص گردیده است.

تبصره ۱: مدت تعلیق با پیشنهاد ادارات کل و یا دفتر پایش و پس از تایید کمیته آزمایشگاه معتمد تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: تخلفات مسئولان منابع و واحدهای صنعتی و غیرصنعتی مشمول طرح خوداظهاری در پایش آلودگی در چارچوب شیوه نامه انضباطی مربوطه تعیین و از طریق مبادی قانونی پیگیری می‌گردد.

تبصره ۳: کلیه تنبیهات مترتب بر تخلفات بر حسب مورد از طریق ادارات کل یا دفتر پایش پیشنهاد و پس از تایید کمیته آزمایشگاه معتمد اعمال می‌گردد.

ماده ۲: در صورت مسجل شدن ارتکاب تخلف و تکرار انجام آن توسط آزمایشگاه معتمد، کمیته آزمایشگاه معتمد می‌تواند تنبیهات متناظر بر آن تخلف

را با یک درجه تشدید اعمال نماید.

ماده ۳: در صورت ارتکاب چند تخلف با هم، تنبیهات اعمالی، تلفیقی از تنبیهات متناظر با هر تخلف با یک درجه تشدید خواهد بود.

ماده ۴: در صورت صدور ۲ تذکر برای یک آزمایشگاه معتمد و ارتکاب مجدد تخلفی که تنبیهات آن تذکر می باشد تنبیهات با یک درجه تشدید اعمال خواهد شد.

ماده ۵: در صورت صدور ۳ اخطار برای یک آزمایشگاه معتمد و ارتکاب مجدد تخلفی که تنبیهات آن اخطار باشد، تنبیهات با یک درجه تشدید اعمال خواهد شد.

ماده ۶: آزمایشگاه معتمدی که دارای ۲ تذکر و ۳ اخطار در پرونده باشد در صورت ارتکاب مجدد تخلف با تنبیهات تذکر و یا اخطار، تنبیهات اعمالی حداقل تعلیق ۶ ماهه و در صورت ارتکاب تخلفی با تنبیهات تعلیق، تنبیهات اعمالی ابطال کوتاه مدت حداقل ۶ ماهه خواهد بود.

ماده ۷: آزمایشگاه معتمدی که یکبار تعلیق بیش از ۶ ماه بر آن اعمال شده است و مجددا مرتکب تخلفی با تنبیهات تعلیق بیش از ۶ ماه گردد، تنبیهات متناظر برای تخلف دوم ابطال بلند مدت (حداقل ۳ سال) خواهد بود.

ماده ۸: برای یک آزمایشگاه ۲ مرتبه تنبیهات ابطال کوتاه مدت صادر نخواهد شد. در صورت ارتکاب مجدد تخلفی با تنبیهات ابطال کوتاه مدت، تنبیهات آن ابطال بلند مدت خواهد بود.

شماره شیوه نامه: ۰۰-۷-۲

عنوان: تشویقات آزمایشگاه‌های معتمد

مقدمه: به منظور تشویق آزمایشگاه‌های معتمد، کمیته شیوه نامه تشویقات آزمایشگاه‌های معتمد را به شرح زیر تصویب نمود.

ماده ۱: مقررات این شیوه نامه برای تشویق آزمایشگاه‌های معتمدی به کار می‌رود که برای انجام پایش‌های زیست محیطی مطابق با ضوابط خوداظهاری در پایش، از سازمان گواهی‌نامه دریافت می‌کنند.

ماده ۲: تشویق آزمایشگاه‌های معتمد توسط کمیته آزمایشگاه معتمد صورت می‌گیرد.

تبصره: موضوع و موارد تشویقات توسط ادارات کل، آزمایشگاه معتمد و یا به هر نحو مقتضی به دفتر پایش پیشنهاد و پس از طرح در کارگروه کارشناسی جهت تصویب به کمیته آزمایشگاه معتمد ارایه می‌گردد.

شماره شیوه نامه: ۰۰-۸-۲

عنوان: نحوه انتخاب آزمایشگاه‌های معتمد برتر و برگزیده

مقدمه: در راستای تشویق، ترغیب، بسط و گسترش فرهنگ خود اظهاری در پایش آلودگی و ایجاد انگیزه لازم در آزمایشگاه‌های معتمد و ارتقاء سطح کمی و کیفی فعالیت‌های مرتبط با خود اظهاری، هر ساله سازمان بر اساس شیوه نامه ذیل نسبت به انتخاب و معرفی آزمایشگاه‌های معتمد برتر و برگزیده اقدام و از آنها تقدیر خواهد نمود.

ماده ۱: فرآیند انتخاب آزمایشگاه‌های معتمد برتر و برگزیده:

ادارات کل بر اساس این شیوه نامه و در چارچوب فرم‌های مربوطه، فعالیت‌های آزمایشگاه‌های معتمد را ارزیابی و نتایج را به دفتر پایش ارسال می‌کنند.

تبصره ۱: آزمایشگاه‌های معتمد می‌توانند خودشان مستقیم و یا از طریق انجمن صنفی، نسبت به تکمیل و ارسال فرم‌های یاد شده به ادارات کل اقدام نمایند.

تبصره ۲: دفتر پایش پس از بررسی مقدماتی موضوع را در کارگروه کارشناسی مطرح و پس از تایید جهت

ماده ۲: ارزشیابی نیروی‌های تخصصی براساس جدول ۱ محاسبه می‌گردد:

جدول ۱: ارزشیابی نیروهای تخصصی

اولویت ۲	اولیت ۱	لیسانس	ارشد	دکتری	سوابق (سال)	تعداد نفرات	سقف تعداد / مقدار
۵	۸	۷	۴	۲	۴۰	۱۵	امتیاز
۲	۳	۱	۲	۳	۰/۵	۵	حداکثر امتیاز
۱۰	۲۴	۷	۸	۶	۲۰	۷۵	

انتخاب آزمایشگاه‌های معتمد برتر و برگزیده به کمیته ارائه خواهد نمود.

ماده ۳: فضای آزمایشگاه‌های معتمد بشرح جدول ۲ ارزیابی می‌گردد.

جدول ۲: ارزیابی فضای آزمایشگاهی

مالکیت	سکونندی	فضا
استیجاری	ملکی	هر ۵ متر مربع ۰/۵ امتیاز
۳	۷	سقف امتیاز ۱۵
		سقف امتیاز ۱۰

ماده ۴: سابقه فعالیت آزمایشگاه معتمد به ازای هر سال، ۳ امتیاز محاسبه می‌گردد.

ماده ۵: ارزیابی پارامترهای قابل اندازه‌گیری (مندرج در گواهینامه) مطابق جدول ۳ محاسبه می‌گردد.

جدول ۳: ارزیابی پارامترهای قابل اندازه‌گیری

گروه تخصصی	سقف تعداد پارامترها	امتیاز هر پارامتر	سقف امتیاز
فیزیکی شیمیایی	۱۱۵	۲	۲۳۰
بیولوژی و بیو تکنولوژی	۱۲	۲	۲۴
هوا و صدا	۵۳	۲	۱۰۶

ماده ۶: عملکرد آزمایشگاه معتمد بر اساس تعداد پارامترهای اندازه‌گیری شده در چار چوب پایش خوداظهاری سالانه بشرح جدول ۴ می‌باشد.

جدول ۴: ارزیابی عملکرد

سقف امتیاز	امتیاز هر نمونه فاکتور	سقف تعداد نمونه/ فاکتور	گروه تخصصی
۹۲۰	۰/۱	۹۲۰۰	فیزیکی شیمیایی
۱۲۰	۰/۱	۱۲۰۰	بیولوژی و بیوتکنولوژی
۴۶۰	۰/۱	۴۶۰۰	هوا و صدا

ماده ۷: ارزیابی تشویقات (با توجه به درجه اخذ شده بر اساس شیوه نامه تشویقات) در جدول ۵ قید شده است:

جدول ۵: تشویقات اخذ شده

سقف امتیاز	درجه	ردیف
۱۵۰	یک	۱
۱۰۰	دو	۲
۵۰	سه	۳

تبصره: حداکثر امتیاز کسب شده ۱۵۰ می‌باشد.

ماده ۸: در صورت انجام تخلف توسط آزمایشگاه‌های معتمد بر اساس نوع تنبیهات تعیین شده امتیازات منفی در ارزیابی آزمایشگاه به شرح جدول ۶ در نظر گرفته می‌شود:

جدول ۶: امتیازات منفی

ردیف	نوع تنبیهات	سقف تکرار (مرتب‌ه)	حداکثر امتیاز منفی	سقف امتیاز منفی
۱	تذکر	۲	۲۰	۴۰
۲	اخطار	۳	۳۰	۹۰
۳	تعلیق	یکبار (حداکثر ۳ ماه)	۱۰۰	۱۰۰

ماده ۹: امتیاز نهایی بر اساس جمع امتیازات کسب شده در چار چوب جدول شماره ۷ و با لحاظ ماده ۸ محاسبه می‌گردد.

جدول ۷: حداکثر امتیاز گروه‌های تخصصی

ردیف	موارد مورد ارزیابی	فیزیکو شیمیایی	بیولوژی	هوا و صدا
۱	نیروهای تخصصی	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰
۲	فضای آزمایشگاهی	۳۰	۳۰	۳۰
۳	سابقه فعالیت	۴۰	۴۰	۴۰
۴	پارامترهای قابل اندازه‌گیری	۲۳۰	۲۴	۱۰۶
۵	تشویقات	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰
۶	عملکرد (تعداد پارامترهای اندازه‌گیری شده)	۹۲۰	۱۲۰	۴۶۰
۷	جمع امتیازات مثبت	۱۵۲۰	۵۱۴	۹۳۶

شماره شيوه نامه: ۲-۹-۰۰

عنوان: تعرفه پیشنهادی پایش آلودگی محیط زیست

مقدمه:

به منظور ساماندهی هزینه ارائه خدمات آزمایشگاهی آزمایشگاه معتمد، تعرفه پیشنهادی به شرح زیر به منظور اجرای آزمایشی (به مدت یکسال)، تدوین و ارائه تا پس از بازنگری از طریق مبادی قانونی تصویب و نهایی گردد

ملاحظات:

- ۱- هزینه تکرار پذیری بیش از سه بار بر عهده آزمایشگاه معتمد می باشد .
- ۲- تعرفه مربوط به نمونه برداری بر اساس شرایط محیطی و سایر عوامل قابل محاسبه است .
- ۳- پارامترهایی که در بخش خاک یک ستاره دارند قبل از آنالیز نیاز به هواخشک و الک کردن نمونه به هزینه ۳۴۴۰۰ ریال دارند که در صورتی که چند پارامتر با هم آنالیز شود، این هزینه یکبار محاسبه می شود.
- ۴- پارامترهایی که در بخش خاک دو ستاره دارند قبل از آنالیز نیاز به هواخشک و الک کردن و همچنین تهیه عصاره اشباع به هزینه ۱۰۵۲۰۰ ریال دارند که در صورتی که چند پارامتر با هم آنالیز شود، این هزینه یک بار محاسبه می شود.
- ۵- هزینه آنالیز PCBs و Pesticides با هم ۱/۵ برابر هزینه آنالیز هر کدام به تنهایی است.
- ۶- هزینه آنالیز PAHs و آلیفاتیک با هم ۱/۵ برابر هزینه آنالیز هر کدام به تنهایی است.
- ۷- هزینه آنالیز بدون مراحل استخراج و جداسازی نصف هزینه هر آنالیز است.
- ۸- در خصوص اندازه گیری گاز و ذرات هوای محیط برای هر صنعت می بایست فقط چهار گوشه زمین محل استقرار مورد اندازه گیری قرار گیرد. (در موارد خاص این تعداد با تایید ادارات کل قابل افزایش خواهد بود)

شماره شیوه‌نامه: ۲-۱۰-۰۰

**عنوان: دستورالعمل‌ها، روش‌ها و تجهیزات پیشنهادی به منظور
اندازه‌گیری آلاینده‌های زیست محیطی**

مقدمه:

این شیوه‌نامه در راستای هماهنگ‌سازی تجهیزات، روش‌های پیشنهادی و دستورالعمل‌های فنی آزمایشگاه‌های معتمد و به منظور ارتقای سطح کمی و کیفی فعالیت‌های مرتبط با خوداظهاری در پایش آلاینده‌های زیست محیطی، در کمیته آزمایشگاه‌های معتمد تدوین گردیده و به تصویب رسیده است. لازم به ذکر است هرگونه دستورالعمل و روش پیشنهادی با ارائه مستندات علمی قابل بررسی و تأیید می‌باشد.

کلیه جداول دستورالعمل‌ها، روش‌ها و تجهیزات پیشنهادی به منظور اندازه‌گیری آلاینده‌های زیست محیطی در دستورالعمل شیوه‌نامه‌های آزمایشگاه‌های معتمد تالیف اردیبهشت ۹۰ سازمان حفاظت محیط زیست موجود می‌باشد.

شماره شیوه‌نامه: ۲-۱۱-۰۰

عنوان: نصب و راه‌اندازی سیستم‌های پایش لحظه‌ای بر روی منابع آلاینده محیط زیست

مقدمه:

بر اساس ماده ۱۹۲ قانون برنامه پنجم توسعه به منظور کاهش عوامل آلوده کننده و مخرب محیط زیست، کلیه واحدهای بزرگ صنعتی و غیر صنعتی مشمول، موظفند نسبت به نمونه‌برداری و اندازه‌گیری آلودگی و تخریب زیست محیطی خود اقدام و نتیجه را در چارچوب خود اظهاری به سازمان حفاظت محیط زیست ارائه نمایند. به موجب این مصوبه واحدهایی که قابلیت و ضرورت نصب و راه‌اندازی سیستم‌های پایش لحظه‌ای و مداوم را دارند باید تا پایان سال سوم برنامه، نسبت به نصب و راه‌اندازی سامانه سیستم‌های مذکور اقدام نمایند. متخلفین مشمول ماده (۳۰) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا می‌شوند. واحدها باید گزارش پیشرفت کار را هر سه ماه یک بار به ادارات کل و دفتر پایش ارسال نمایند.

ماده ۱: فهرست واحدهای بزرگ مشمول نصب و راه‌اندازی سیستم‌های پایش لحظه‌ای و مداوم در دستورالعمل شیوه‌نامه آزمایشگاه‌های معتمد آمده است.

ماده ۲: سایر واحدها و نوع پارامترهای مورد پایش لحظه‌ای، از سال سوم برنامه پنجم توسعه به بعد، بنا به پیشنهاد ادارات کل و دفتر پایش با تایید کمیته آزمایشگاه معتمد تعیین می‌گردد.

ماده ۳: کلیه واحدها در صورت وجود فرآیند احتراق، موظفند پارامترهای احتراق را به شرح زیر (بر حسب نوع سوخت مصرفی) با نصب و راه‌اندازی سیستم پایش لحظه‌ای به طور مداوم پایش نمایند.

سوخت گازی: CO و SO₂ و NO_x

سوخت جامد و مایع: CO و SO₂ و NO_x و ذرات
ماده ۴: کلیه واحدها در صورت وجود پساب خروجی، موظفند حداقل
پارامترهای pH, TSS, COD, دما را با نصب و راه اندازی سیستم پایش
لحظه‌ای به طور مداوم پایش نمایند.

شماره شيوه نامه: ۰۰-۱۲-۲

عنوان: تعیین پارامترهای مشمول خود اظهاری در پایش آلودگی

مقدمه:

به منظور وحدت رویه در انجام خود اظهاری در پایش آلودگی محیط زیست، پارامترهای عمومی و شاخص منابع بالقوه آلاینده، مطابق دسته‌بندی‌های ضوابط استقرار صنایع و مراکز خدماتی، در گروه‌های مختلف فیزیکوشیمیایی، بیولوژی و بیوتکنولوژی، هوا و صدا برای فرایندهای مختلف تولید و یا عرضه خدمات به تفکیک شرح موارد زیر تعیین شده است.

ماده ۱: ادارات کل موظفند نسبت به تعیین نوع پارامترهای مشمول خود اظهاری واحدهای تحت پوشش مطابق جداول ذیل اقدام و مراتب به نحو مقتضی به اطلاع واحدهای مورد نظر رسانده شود.

ماده ۲: کلیه واحدهای صنعتی و غیرصنعتی مشمول موظفند فارغ از اعلام یا عدم اعلام ادارات کل نسبت به انجام خود اظهاری در پایش آلودگی واحد تحت پوشش خود از طریق آزمایشگاه‌های معتمد حداقل در فواصل زمانی سه ماهه اقدام و ادارات کل را از نتایج پایش مطلع نمایند.

ملاحظات گروه هوا و صدا:

- پارامترهای عمومی مشمول اندازه گیری برای کلیه واحدها در بخش منابع ثابت عبارتند از:

- غلظت $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - ppm-mg/ m^3
- سرعت جرمی gm/s
- درصد حجمی اکسیژن $\text{VO}_2\%$
- دما (درجه سانتیگراد)
- فشار (اتمسفر)
- درصد جرمی رطوبت یا اندازه گیری آلاینده در حالت خشک

- مدت زمان اندازه‌گیری (دقیقه)
- دبی خروجی گاز برحسب مترمکعب بر دقیقه
- درصد حجمی دی‌اکسید کربن $\%VCO_2$
- درصد حجمی هوای اضافه $\%V ExAir$
- درصد را ندمان حرارتی $\%Eff$
- قطر داخلی دودکش (D) برحسب سانتیمتر
- جهت اندازه‌گیری آلودگی صوتی لازم است براساس استانداردها و معیارهای مورد نظر دفتر بررسی آلودگی هوای سازمان اقدام شود.

ملاحظات گروه فیزیکوشیمیایی:

- در مواردی که فاضلاب بهداشتی با پساب صنعتی ادغام شود پایش پارامترهای نیترات، فسفات، آمونیاک، دترجنت، چربی و روغن، کلرآزاد علاوه بر پارامترهای مربوطه الزامی است.
- دبی پساب باید اندازه‌گیری و گزارش شود.
- اندازه‌گیری پارامترهای EC, DO, TDS بستگی به منبع پذیرنده دارد.
- منظور از فلزات Zn, V, Pb, Ni, Mn, Mo, Hg, Fe, Cu, Cr, Co, Cd, B, Be, As, Ag, Al, Se و می‌باشد که بر حسب فرآیند تولید مواد اولیه و واسطه بنا به صلاحدید ادارات کل یا دفتر پایش نوع آنها تعیین و اندازه‌گیری خواهد شد.
- منظور از هیدروکربنهای نفتی حداقل ۵ مورد از ترکیبات PAH (Naphthalene, Acenaphthylene, Acenaphthene, Fluorene, Phenanthrene, Anthracene, Fluoranthene, Benzo (a) Pyrene) می‌باشد و در مورد سایر هیدروکربنها مانند ترکیبات آلیفاتیک (C14-C34) و TPH اندازه‌گیری با صلاحدید و پیشنهاد ادارات کل یا دفتر پایش صورت پذیرد.
- در خصوص ترکیبات PCB و سموم آنالیز ۴ مورد از ترکیبات

۵ مورد از سموم کلره (PCB 28,52,118,138,180,44,153,101), p,p'-DDD, p,p'-DDE, HCB, Aldrin, p,p'- DDT, Heptachlor, Dieldrin (Endrin, Lindane, Endosulfan) و ۴ مورد از سموم فسفره (Malathion, Profenofos, Demethoat Methyl Parathion), Ethion, Diazinon, Fenitrothion, Dichlorovous الزامی می‌باشد و سایر موارد پیشنهادی بر حسب فرآیند تولید مواد اولیه و واسطه بنا به صلاحدید ادارات کل یا دفتر پایش اندازه گیری خواهد شد.

منابع:

دستورالعمل خوداظهاری در پایش آلودگی‌های محیط زیست و شیوه‌نامه‌های آزمایشگاه‌های معتمد ابلاغی سازمان حفاظت محیط زیست اردیبهشت ۹۰.

